

TREMINTINUS

LIETUVOS TREMTINIŲ SAJUNGOS LEIDINYS

EINA NUO 1988 M. SPALIO 26 D.

+ 1990 m. spalis Nr. 14 (29)

Ši numerj skiriame Lietuvos partizanams, garbingai kovojusiems prieš bolševikinę okupaciją

EGLYNĖLIO KANKINIAI

Rugsėjo 23 d. Veiveriuose (Kauno raj.) buvo perlaidoti septynių partizanų palaikai. Jie buvo iškasti Kazlų Rūdos miškuose, netoli Papilvio kalno ir Jūres geležinkelio stoties, miškininkų vadinamame Eglynėlyje. Tai tankus, gražus eglynas prie didelio, net ir sausru metu neįdziūstančio raisto. Čia 1945 m. pavasarį apie 60 glinikuotų partizanų, kuriems vadovo Brundza-Daktaras. Sie vyrai buvo iš Veiverių, Pažerų, Skraudžių, Kajeckų, Agurkiškių apylinkių, daugiausia ūkininkų vaikai.

Pasibalgus karui su Vokietija, saugumo organai pradėjo stiprinti kovą su Lietuvos partizaniniu judėjimu. Eglynėlio stovykla nepaprastai baugino Veiverių stribus ir ten buvusi nedidelė karių dalinė. Pirmomis liepos naktimis pamiskių gyventojų ramybę drumbėtė lėktuvų ižesys... Ir staigiai tose apylinkėse pasirodė neva vokiečių desantininkai. Jie dévėjo karliškas vokiečių kariuomenės uniformas, naudojo jų ginklus, rūkė vokiškas cigaretes, maistinės panašiai konservais. Atrodė, lyg tai būtu buvusios vokiečių armijos likutis. Paraitytos uniforminių žvarkų rankovės, išblizginti odinė avalynė, griežta tvarka ir vokiečių kalba tartum ir užtikrino, kad esama vokiečių. Visi aukštai, šviezialaukiai. Iš pat pirmų dienų jie pradėjo leiskoti ryšio su vienos partizanais. Tam jie pasirinko stambų Byliškės kalmo ūkininką Biliški, gyvenantį pačiame pagiryje, prie Šalikių gimininkijos. Pasirinkta buvo teisingai, nes Biliškis su kovojojais pelaike glaudu ryšį, juos rėmė materialiai. Vadinantiesi desantininkai su juo ir susipažino. Partizanų vadovas Brundza-Daktaras jais patikėjo, noras Jonas Kasla iš Kajeckų kaimo perspėjo, kad reikia buti ašaragėms, kad čia vilkai avinų kai liūme.

Ablejų pusė vadovai viena liepos mėnesio dieną sujautė sužitiuklį Eglynėlio stovykloje. Stovykla buvo sutvirtinta savybės taikais, pastrengta valėma-pletiumi. Didesnė dalis partizanų buvo išvykė atlikti kovos užduotis. Svečiai buvo labai dominti: kiekviename

mūsiškui iš dešinės ir iš kairės buvo po „vokiečių“. Pasivalšinome, pasikalbėjome, atvykusiu vadovas pakvietė partizanus elti su jais aplankytį jų stovyklą maždaug už dviejų kilometrų, prie Paplupynio raisto, netoli Kujagalvių ir Byliškės kalnų. Vienuoliuk partizanų sutiko elti ir patraukė link „vokiečių“ stovyklos.

Už keliuko posūkio prie „valstybės stalo“ likę partizanas Kazla paslapčiomis sekė išvykstančius. Stalga išgirdo automato seriją ir triukšmą. Jis spėjo pastebeti, kaip „svečiai“ po 2–3 puolė kiekvieną partizaną ir juos rišo. Aplinkui tratejo šūvių salvės. Pasirodo, Eglynėlio stovykla buvo apsupta minėtų „desantininkų“ placių žiedu, o pirmą automato seriją spėjo paleisti vienas iš risančių kelp pavojaus ženkla. Likusieji mūsų partizanai tegalėjo trauktis tik per nešbrendamą raistą. Spėjo išgelbėti Jonas Kazla, Jonas Sendrikas (iš Padrečių km.), Vytautas Mikalauskas (Kampinių km.) ir keletas kitų, kurie žuvo vėliau. Iš jų žandien yra likę gyvi Jonas Sendrikas, Kajetonas Naudžius ir dar vienas. Surišti vyrai buvo kuo žiauriausiai nukankinti. Kai vieną kankino, kitutėjo žiūrėti į tą žiauriai egzekuciją ir laukti savo elės. Jiebuvo nupjaustomos ausys, išbadomas akys, nupjaustomi liežučiai, nosys, skaldomas galvos. Vienas buvo pakeltas maždaug per pėdą nuo žemės ir per kai- lią prismeigtas prie eglės.

Tuo pačiu metu kelolioka sandiatu išsivedė iš namų Biliški ir miške kuo įveriškiausiai nukankino. Gyvam lupo oda, negus, degino, nupjaustė ausis, nosi, liekuvi... ir paliko lavoną jo patenė kraujo klane.

Nukankintus vienuoliukas vyru egzekutoriai suvilkė ten pat Eglynėlyje į vieną krovą ir paliko. Zmonės juos telkdriau uskasti maždaug po poros savočių. Neįpasant vienos apėmėsi baimės, kurių partizanų pavyko išvogti ir žmoniškai palaikoti.

Veiveriuose buvo perlaidoti Vytautas Palanavičius, Llaukus (Gyvių km.), Juozas Bačinskas (Kampinių km.), Jonas Kalaišius (Pabališkių km.), Matulevičius (Agurkiškių km.), Jurgis

Buvę Lietuvos partizanai. 1-oje eilėje iš kairės: Vytautas GYLYS nuo Miroslavo, Adolfas KUMPONAS nuo Krelingos, 2-oje eilėje iš kairės: Albinas POSKUS nuo Šalikių (dab. gyvena Kaune), Vladislav BIELSKIS. Džezkežgenas. Rūdnyki, režiminis lageris 23. 1956 m.

Paškevičius (Kajeckų km.), Janauskas.

Prie kapo duobės Veiverių Skausmo kalnelyje atsivelkinti mo kalba pradėjo likę gyvas Jonas Sendrikas, bet ašaro jam atėmė balą. Tyla buvo pagerbtai žuvusieji.

Tą balsią liepos mėnesio dieną siluose veikė rinko mėlynas. Viena uogautoja Aldona Smalylė (jai tada buvo apie 15 metų) pasakoja: „Mūsų būreliai uogautojai iš Girniukų ir Byliškės kalnų užklidome į seną eglyną, kuris buvo salia Paplupynio raistą ir išvystome kelolioką palepinį karišką stovyklą, kurioje valkatinėjo kelolioka vokiškai apsirengusiu kareiviu. Jie mus sulaike ir pradėjo vokiškai kelbetti ir tardyti. Mes jų kalbos makai supratome, tai juos tienėjome. Supratome viena, kad mus vadina „Apljonėmis“, kad mes parsidavę rusams ir jems pranešinėjame apie partizanų buvimo vietas. Gyemes su ašaremis, su raudonais. Jie, tarpusavyje pastarai, mus paleido,

vis grasiudami laužyta rusų kalba. Vėliau supratome, kad buvome per plauką nuo mirties.

Kai žandien matai — vyrų žvlesiaplaukiai, visi augalai, 25–35 metų amžiaus. Tvarkingos karliškos uniformos, blizgantys odiniai batai, rankovės paraitotoe, apskarstę žvaliuotais ginklais. Vienas iš jų išsikyrė: aukstan, petingas, apystoriai, juodais plaukais. Jo vėdas man priminė, kad tai jau ne vokiškis, bet žydas ar kita tautybės imogas. Jis vis žiauriu dailė sau į batų eulius. Gal tai buvo koka vyresnysis. Begdamas namo, palaukęje, prie Biliškių sodybos, sužinojome, kad Biliškis aukudytas.

Niek priimenu iš savo tėcio Juoso Smallio pasakojimų. Ai stovykla tuo pačiu dieną buvo iškarop buvo išardytą, sukrantu i kariškus sunkvietinius ir įvertintos kryptimis.

Jonas Klemensas RAULYNAITIS

Tremtinų sajungos konferencija

Spalio 13 d. Kaune įvyko Lietuvos tremtinų sąjungos respublikinė konferencija. Dalyvavo LTS skyrių delegatai, taip pat svečiai — Aukščiausiosios Tarybos deputatai Balyš Gajauskas, Valdemaras Katkus ir Povilas Varanauskas.

Aptarti socialinės rupybos, pašaikinimų perlaidojimo, rezistencijos dienos minėjimo ir kiti aktualūs klausimai.

Priimta keletas svarbių dokumentų.

LIETUVOS TREMTINIŲ SAJUNGOS KONFERENCIOS NUTARIMAS „DĖL PAVADINIMO PAKEITIMO“

Konferencijos dalyviai pritaria „Tarybos stūlymu“ pakeistai: Sąjungos pavadinimą, né visatinktantį dabartiniu laiku. Sąjunga vienija visus, nukentėjusius 1940–1990 m. — okupacijų metais: tiek pasipriešinimo dalyvius, tiek politinius kalinius, tiek tremtinius. Todėl nutarta Lietuvos tremtinų sąjungą nuo šiol vadinti

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGA KREIPIMASIS

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos konferencijos dalyviai kreipiasi į Lietuvos politinius kalinius, tremtinius, pasipriešinimo dalyvius ragindami siekti Lietuvos visiškos nepriklausomybės tik bendromis pastangomis, atmetant nepagitas ambicijas bei nuoskaudas vardin. bendro tikslu ir susilaikyti nuo alternatyvių organizacijų steigimų.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS REZOLUCIJA „DĖL TSKP (LKP) PROVOKACIJŲ PIETRYČIŲ LIETUVOJE“

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga reiškia protestą dėl neteisėto nelegalios SSSR komunistų partijos padalinio veiklos Rytu Lietuvoje: siekimo suskaldyti Lietuvos gyventojų vienybę kiriniant lenkų tautybes žmones su lietuviams, organizuojant jų autonominį steigimą Pietryčių Lietuvoje.

Reikalaujame nutraukti TSKP (LKP) provokacijas.

Kreiplamės į Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą. Vyriausybę, Prokuratūrą, ir reikalaujame kuo skubiau atkreipti dėmesį į šios nelegalios politinės partijos veikimus. Jos vadovus reikia patraukti teisminei atsakomybėn už tautines nesantrukos kurstyti, už kėsinimąsį į Lietuvos teritoriją vienčiuomę.

Reikalaujame uždrausti šios partijos veiklą ir nationalinumo jos turtą.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos prezidentas B. GAJAUŠKAS. Planinkas A. LUŠKA. Kaunas, 1990 m. spalis 13 d.

1990 m. spalis

TREMINTINYS

2

Spausdiname ištraukas iš nele-

galus laikraštėlio „Aušra“, Nr.

11 (51), 1978 m. gegužės mėn.

Numeris buvo skiriamas dviem ižymiesiems rezistencinės kovos dalyviams — Balui Gajauskui ir Petru Paulaičiui (Apie jį — kita-

me numeryje).

S. m. (t. y. 1978 m. red.) balandžio 11 d. 17 val. 77 metų Balio Gajausko motinai buvo įteiktas pranešimas, kad balandžio 12 d. 10 val. Vilniaus Aukščiausiajame Teisme prasidės jos sūnaus teisminis procesas. Ji privalanti dalyvauti kaip liudininkė. Panašius pranešimus gavo L. Stavskis, O. Grigauskiene, J. Burbulienė ir Cizikiene.

Jau tą pačią dieną apie 19 val. Kauno centrinio pašto telefonu ir telegramu skyriuje buvo pastebėti saugumiečiai. Telegrafistėms įsakytą nesiusti telegramų, adresuotų Kaunas, Spynų 3–8, Dubrystės Irenos (Balio Gajausko su-

Briuselio advokatas van der Boas lėškuo kreipėsi į tarybinę ambasadą Briuselyje.

1978 kovo 15

Jo Ekselencijai Tarybinių Socialistinių respublikų Sąjungos Ambasadoriui Briuselyje

Pone Ambasadoriui,

Kaip advokatas imuos ginti poną Balį Gajauską, Lietuvos respublikos pilietį, kuris buvo suimtas Kaune 1977 balandžio 20, ir, jei ne kliauda, laikomas viename KGB priklausančiame kalėjime: Vilnius, Lenino 40, Lietuva, TSRS.

Man garbė prašyti Jūsų malonus dėmesio, pasiremiant rūpesčiu, kuri liudija Tarybų Sąjunga kaip ir kitos Helsinkio susitarimų pasirašiusios valstybės žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių gerbimo atžvilgiu pranesti man, kiek tai leidžia tarybinės teisės ribos, apie pobūdį faktų, kuriais kaltinama ponas Balys Gajauskas pagal Lietuvos Baudžiamojo Kodekso 68 str. ir kada bus pradėtas jo bylos nagrinėjimas.

Su pagarba atkreipių Jūsų dėmesį į faktą, kad man, kaip advokatui, neprikauso kitaip vertinti pono Gajausko veiksmus, kaip griežtais įstatymų ir jo gyrimo organizavimo nustatytose rėmuose.

Ar aš galu, pagaliau, jei taip reikia, jus paklausti, kokios procedūros reikia laikytis, kad galėčiau susitikti su ponu Gajausku ir tuo tikslu gauti vizą atvykti į Lietuvą tam laikui, kuris numatomas bylos nagrinėjimui.

Laukdamas iš Jūsų palankaus atsakymo, būsiu dekingas, Pone Ambasadoriui, už mano aukštostos pagarbos priėmimą.

Nuoradas

NUOSPRENDIS

Baudž. byla Nr. 87
(1978)

Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos vardu 1978 m. IV mėn. 14 d. Vilniaus miesto Lietuvos TSR Aukščiausiojo teismo teisminei baudžiamųjų bylų kolégija, susidedanti iš pirminininkaujančio teismo nario S. Raziūno, liaudies tarėjų: A. Burokaitės ir F. Stanionio, sekretorių G. Jablonskaitė, dalyvaujant prokurorui J. Bakučioniui ir gynėjui G. Gavronskiui teismamajame posėdyje išnagrinėjant baudžiamą bylą, kurioje GAJAUŠKAS Balys, Jono s., gimęs 1926 m. II mėn. 24 d. Lietuvos TSR Vilkaviškio raj., Vyrgelių km., TSRS pilietis, lietuvis, nepartinė, vidurinio išsilavinimo, nevedės, teistas 1946 m. rugpjūčio 18 d. pagal LTSR terito-

Balio Gajausko teismas ir jo atgarsiai

TARYBINIS LINČO TEISMAS

žadetigės) vardu. Išsiunčiama telegrama Vaclovu Šourinskui į Tauragę nepasieki adresato.

Iš vakaro suaktyvejo saugumiečių lengvaičių transportas. Mat, norėta. Kad kuo mažiau žmonių žinotu apie šį skaudų procesą. Balio kancias saugumiečiai norėjo dar padidinti moralinio vienišumo ir aplaidumo skausmu. Bet jiems štai nepavyko. Šis nepalaikomas dvišios žmogus, ~~pranešėjas~~ visa savo gyvenimą liečiai, neliko vienos. Tai pajuto ir visa teismo salė, pripildyta pušimčio saugumiečių ir aktyvistų, kai Balui buvo mesta raudonų gvazdikų puokštė, kai didelis draugų būrys grūdos prie teismo salės durų. I procesą buvo įleisti liu-

dininkai, labai nenoromis Balio sužadetinė, truputį vėliau jos sesuo Laima Sulskienė ir Antanas Terleckas. Irena ir Laima viso proceso metu globojo vargšę senutę Balio motiną, kad tik ji išvertų iki galo.

I teismo salę nepateko M. Jurevičius, J. Petkevičienė, A. Pašilys, J. Prūtusevičius, J. Volungevičius, V. Bastys ir Bastienė, R. Ragaičis, A. Ragaišienė, A. Sulskis, Giedra, kun. J. Zdebskis, kun. V. Stakėnas, kun. G. Dovydačius, kun. S. Tamkevičius, S. Pranskevičius, V. Grigonis ir kiti. I salę neįleisti asmenys saugumiečiai buvo filmuojami.

Aukščiausiojo teismo koridoriuose nuolatos budėjo „nusipelne“ saugumiečiai: Cesnavi-

čius, Kulakauskas, Trakimas, Petrauskas ir kiti.

Antrąją dieną pas kaunietį Vincą Grigonį buvo padaryta krata ir paimita lagerio dainų sąsiuvinis. Galbūt saugumiečių kerstas už tai, kad pastarasis savo mašina atvežė Balio motiną iš Kauno į Vilnių.

Balio teisme dalyvavusiuų draugų darbaviečių kadrų skyriuose saugumiečiai tikrino darbo grafikus ir grases viršininkams. Taigi, atrodo, kad naujoji Konstitucija niekuo nesiskirs nuo senosios...

Balys Gajauskas kaltinamas, kad: 1) davė lenkų knygą „Bolševizmas“ skaityti kitam žmogui, 2) išvertė į lietuvių kalbą „Guлагo salyno“ vieną skyrių, 3)

rijoje veikusio RTFSR BK 58—1 „a“, 58—8 str. 1 d. ir 58—10 str. 1 d. ir 58—11 str. laisvés atėmimui 25 metams ir paleistas 1973 m. gegužės 3 d. atlikęs bausmę, dirbo Kauno elektros montavimo darbu valdyboje Nr. 5 elektros monteriu, gyveno Kauno m. Spynų 3—8, kaltinamas nusikaltimu, numatytu Lietuvos TSR BK 68 str. 2 d., ir nustatė:

B. Gajauskas, turėdamas teismą už itin pavojingu valstybinius nusikaltimus, 1974—1977 metais, siekdamas pakirsti ir susilpninti Tarybų valdžią, skleidę antitarybinę agitaciją ir propagandą. Platinimo tikslu įsigijo ir laikė antitarybinio turinio literatūrą, šmeižiančią Tarybinę valstybę ir visuomeninę santvarką. Savo bendraamžių pagalba daugino ir platinėjo. Platinimo tikslu vertė į lietuvių kalbą A. Solženycino knygos „Guлагo salynas“ I tomo (rusų kalba), o taip pat brošiūras „Lietuvių gynimo TSRS kroika“. Iš leidinio 2 egz. (rusų kalba) bei leidinio „Dievas ir Tėvynė“ I ir 2 numerius. Šią antitarybinę literatūrą jis davė skaičiui L. Stavskui, o knygos „Guлагo salynas“ I tomo pats vertė į lietuvių kalbą platinimui.

I Antitarybinės literatūros laikymas platinimo tikslui ir jos platinimas.

B. Gajauskas 1974 metais platinimo tikslu įsigijo ir laikė knygas „Bolševizmas“ (lenkų kalba), A. Solženycino knygas „Guлагo salynas“ I tomo (rusų kalba), o taip pat brošiūras „Lietuvių gynimo TSRS kroika“. Iš leidinio „Dievas ir Tėvynė“ I ir 2 numerius. Šią antitarybinę literatūrą jis davė skaičiui L. Stavskui, o knygos „Guлагo salynas“ I tomo pats vertė į lietuvių kalbą platinimui.

Teismamasis B. Gajauskas kaltas neprisipažino. Jis teigė, kad knyga „Bolševizmas“ „ženiniai iš kur gavęs, nemuoše seniai buvo. Kniga „Guлагo salynas“ I tomo jis gavo iš S. Kudirkos 1974 m. Brošiūros, iš kurios knygoje TSRS kronika“ iš „Dievas ir Tėvynė“ iš viso neturėjo. „Guлагo salynas“ I tomo dalį gavo iš S. Kudirkos išversta į lietuvių kalbą. Pasidarens rankraštiniu šio vertimo nuorašu, o gautu vertimą sunaikino.

B. Gajausko kaltė, laikius antitarybinę literatūrą platinimo tikslu bei jos platinimas patvirtinamas šiai įrodymais...

Knygoje „Bolševizmas“ šmeižiama ir niekinama darbo žmonių deputatų tarybų veikla, tarybinės vyriausybės vidaus politika ir tarybinės visuomenės gyvenimo sritys. Knygoje „Dievas šiandien“ šmeižiškai tvirtinama, kad komunizmas — prievertinė sistema, atnešusi vergiją bādą, žveriškumą ir t. t. Brošiūroje „Teisių gynimo TSRS kronika“ talpinami šmeižiškiai pobūdžio straipsniai apie piliečių

teisių pažeidinimą, persekiomus Tarybų Sąjungoje bei represijas. Leidinyje „Dievas ir Tėvynė“ šmeižiama tarybinė valstybinė ir visuomeninė santvarka, partijos politika tikincių atžvilgiu, raginama telktis kovai prieš Tarybų valdžią Lietuvoje. Tad šios literatūros laikymas bei platinimas yra antitarybinė agitacija ir propaganda, siekiant pakirsti ir susilpninti tarybų valdžią.

II. Lietuviškių nacionalistų gaujų dokumentų laikymas ir dauginimas platinimo tikslu

Be paminėtos šio nuosprendžio I-ame skyriuje literatūros, B. Gajauskas 1974 m. įsigijo ginkluotų nacionalinių gaujų, veikusių pokario metais respublikoje, antitarybinius dokumentus: taip vadinamą Lietuvos laisvés kovos sajūdžio, Lietuvos laisvés armijos ir „Vanagu“ organizacijos statusus, instrukcijas, įsakymus, protokolus bei šiuo organizacijų leidinius — „LLKS biuletenis“, „Laisvés varpas“, „Partizanas“, „Laisvés žodis“ (rusų kalba). Lietuvos pasipriešinimo judėjimo memorandumą Suvienytųjų Nacių Organizacijai (anglų kalba), Lietuvos bendo demokratinio pasipriešinimo judėjimo memorandumą SNO ir keliu didžiuju valstybių Ministerijų taryboms (anglų kalba) bei visą eilę panašaus pobūdžio kūrinių.

Siekdamas apsaugoti šiuos dokumentus nuo galimų kratu, jis 1976 m. rudenį atvežė juos pas L. Stavskį į butą, siekiant juos padauginti ir panaudoti platinimui. Tą patį rudenį atėjo pas L. Stavskį ir savo foto aparatą „Zenit-3M“, padedant ne nustatytam asmeniui, juos nuotraufografavo. Dalies šiuo dokumentų padarė fotokopijas, kurias jomotina A. Kilčiauskienė perduojo O. Grigauskienei, pas kurią kratos metu buvo atrasta.

Be to, B. Gajauskas tokiu patikslu padarė paminketo memorandumu „Vanagu“ organizacijos įsakymo, eileraščio ir kito dokumento, neturinčio pavadinimo, nuorašus, kurie buvo atrosti ir išimti...

Ginkluotų nacionalistinių gaujų dokumentai yra antitarybinė literatūra, joje pilna šmeižiškų prasimanytių apie Tarybų valdžią Lietuvos, duodami nurodymai apie būdus ir metodus, kuriuos griauti ją. Tad tokios literatūros laikymas, dauginimas tikslu išplatinti, neabejotinai liudija apie paminketų gaujų veiklos parėmimą, priderinus prie šiuolaikinio etapo, siekiant susilpninti ir pakirsti Tarybų valdžią. Tokia veikla yra ne kaita, kaip antitarybinė agitacija ir propaganda.

III. Nuteistų asmenų sąrašų sudarymas antitarybinės propagandos tikslais

B. Gajauskas, grįžęs iš įkalėmo vėties, surinko duomenis apie nuteistus lietuvius už itin pavojingus valstybinius nusikaltimus. Sudarytą sąrašą per savo bendraminčius S. Kovaliovą ir A. Ginsburgą paskelbė nelegaliai leidžiamajame rinkinyje „Einamųjų įvykių kronika“ bei reakcinguose užsienyje leidžiamose laikraščiuose „Europos lietuvis“ ir „Mūsų Lietuva“, siekiant susilpninti bei pakirsti Tarybų valdžią. Šiuose leidiniuose nuteistieji asmenys pateikiami kaip „vergovės“ aukos bei „nacionalinio“ ir „pasipriešinimo“ dalyviai...

Nelegaliai rinkdamas nuteistus ir sudarydamas gaujų sąrašus, o taip pat perduodamas S. Kovaliovui ir A. Ginsburgui, aiškiai žinojo, kad jie bus paskelbti ir panaudoti antitarybinei agiacijai ir propagandai, to ir siekė.

Tokiu būdu šio nuosprendžio I, II, III skyriuose suminėtais ir aptartais įrodymais neginčyti nustatytai, kad B. Gajauskas skleidę antitarybinę agitaciją ir propagandą, siekdamas susilpninti ir pakirsti Tarybų valdžią TSRS. Ši jo veikla atitinka Lietuvos TSR BK 68 str. 2 d.

IV. Bausmės ir kiti klausimai

B. Gajauskas iš teistumo už itin pavojingu valstybinį nusikaltimą išvadu nepadarė. Jo naujai sudaryto nusikaltimo pobūdis ir apimtis sudaro padidintą pavojingu visuomenei bei valstybei. Jo asmenybė, nerodanti noro pasitaisyti, taip pat byloja apie būtinumą izoliuoti.

Daikinius įrodymus, einančius byloje, palikti saugoti pri bylos Foto aparatą „Zenit-3M“, didintuvą ir kitas dauginimo priemones bei medžiagas konfiskuoti.

Šis nuosprendis kasacine tvarka neskundžiamas ir neprotestuojamas. Pirmininkaujantis: S. Raziūnas Liaudies tarėjai: A. Burokaitė ir P. Stanionis Nuorašas tikras: (parašas) Teismo narys (S. Raziūnas)

sudarė lietuvių politinių kalinių sąrašą ir kaupės partizaninio judėjimo dokumentus. Parengtinio tardymo metu apklausti 31 liudininkas. Saugumo skirtas advokatas Gavronskis teisme pareiškė, kad Valstybinis kaltintojas neįrodė teisiamojos nusikaltimą ir siūlė 68 str. pa-

keisti 199 str. Prokuroras Bakuchonis paprašė nubausti Balį Gajauską 7 metais griežto režimo lagerio ir 5 m. trėmimo. Tačiau teisėjas Radziūnas paklausė saugumo ir priteisė 10 metų griežto lagerio ir 5 metus trėmimo, iš viso 15 metų žmogui, kuris jau kalėjo 25 metus! Taigi, šia bausmę reikia vertinti kaip bausmę „iki gyvos galvos“.

nuo visuomenės ilgam laikui. Šia prasme apie tai byloja ir rasta pas jį daugybė kitokios antitarybinės literatūros bei jo paties kūryba reiškia neapykantą Tarybų valdžiai, partijai ir vyriausybės taikiai politikai. Kadangi B. Gajausko ankstesnės teistumas nepanaikintas, tai pripažistamas itin pavojingu rečidyvistu ir bausmę paskirtina papildoma bausmė — nutrėmimas. Teismas, vadovaudamas Lietuvos TSR BPK 331—333 str. nusprendė Gajauską Balį, Jono & pripažinti kaltu, padariusi nuosikaltimą, numatyta TSR BK 68 str. ir nuteisti laisvés atėmimui desimčiai metų su nutrėmimu penkeriemis metams.

Remiantis BK 26 str. pripažinti ji itin pavojingu rečidyvistu ir bausmę paskirti atlikti ypatingo režimo pataisos darbų konliujoje.

Bausmės pradžią skaičiuoti nuo 1977 m. balandžio 20 d.

Priteisti iš B. Gajausko 136 rb. 76 kp. teismo išlaidų į valstybės pajamas.

Daikinius įrodymus, einančius byloje, palikti saugoti pri bylos Foto aparatą „Zenit-3M“, didintuvą ir kitas dauginimo priemones bei medžiagas konfiskuoti.

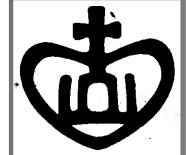
Šis nuteistojo paimtus asmenius daiktus grąžinti jam arba jo giminiaciams.

Sis nuosprendis kasacine tvarka neskundžiamas ir neprotestuojamas.

Pirmininkaujantis: S. Raziūnas Liaudies tarėjai: A.

1990 m. spalis

TAIP JIE KOVOJO

Ovideikimties vyrų Kęstučio ir Algirdo partizanų dalinys 1946 m. 9 mėn. 18 dieną apstojo Gečiačių kaimo apylinkės miškelyje. Pušryčių metu atėjė partizanų būčiulis sako:

— Vyrai, būkite atsargūs! Stribai eina išskodami paslėptų gyvulių. Lenda net ir į miškus.

Partizanai susitvarko ir aktyviai sekė apylinkės judėjimą. Apie 11 val. pamato tiesiog į stovyklą atvežliojant 12 stribus. Vadas ūkimi taudymo pozicijas. Partizanai atidaro ugnį. Nuo taiklios partizanų ugnies visi stribai fuvo.

Pasirodo, prieš būta daugiau. Tai olinė tarybinės valdžios teikla, — norėdama, kad stribai įvykdytų jėmes duotas užduotis, jų apsaugai pasiūlėta gausias burliokų gaujos.

Likvidavus stribus, partizanai atremia burliokų puolimą iš gretimo miškelio. Prieš partizanų pasirypimą paliko ir antrosios burliokų gaujos jėgos.

Iš užnugario nauju priešo jėgų nutolimas priverčia partizanus trauktis bėgant dengtomis vietovėmis ir nel i kainą. Cia prasideda partizanų nuostoliai.

Zūtbūtinių kautynių metu gręžti vado Kęstučio komandos žodžiai... Vadas Kęstutis savo

drasa stebina burliokus. Partizanai sekė vadą.

Pro kautynių šūvių garsus prasiveržia skardus granatos sprogimas, — sunkiai sukeistas Brolis Žaibas atsilieka su sužieduotine, granatos pagalba nutraukia savo jaunu gyvenimą.

Kilnas Brolio pastaukojimas priesalka dangui:

— Ne jums, laukintai azijatai, palaukti mūsų dvastą!

Burliokų kulkosvaldžiai skustė skuta žemės paviršių. Neįmanoma išsilaikyti jokiat gyvybei. Vadas Kęstutis pamato, kad guli ant žemės, negali nėkno veikti, pašoksta ir atsistoja į stalom, maždaug vieno km. atstumu, trimis vok. Šturmgevėro kiludymais paleistomis salėmėmis išveda iš rikiuotės stribų vadą. Tuo pat laiku vadą Kęstutį suželdžia į kalvios kojas nykštis. Sužeistas pasitraukia iš apšaudomo ploto. Susigavęs arki, jau dabar kaip Lietuvos kungiakaitis Kęstutis jodamas veda vyrus.

Priešo ugnis išskirta iš gyvųjų tarpo 8 Brolius. Sunkiai sužeistas Brolis Putinas sako:

— Traukite, broliai! Aš jumis dengiu kulkosvaldžio ugnimi!

Savo duolajį žodį tesėjo. 1.

simaskavęs geroje pozicijoje, kerta priešus kaip grybus. Burliokų ugnis partizanus įvaro kalno viršūnėn. Iš užnugario atidaryta Brolio Putino kulkosvaldžio ugnis, suparalyžiuoja priesą. Likusieji partizanai pasitraukia be aukų.

Pabaigęs paskutinius šovinius, Brolis Putinas pasiaukoja už Brolius, už Tévynę, už gimtą pastoge, — save ir ginklą suspeldina granata.

Suaidėjęs granatas sprogimas ir pakilęs juodų dūmų debesėlis atsuka visų partizanų veldus į tą pusę. Vadas Kęstutis lyg dar kartą girdi jo balsą, — traukite broliai! Aš jumis dengstu kulkosvaldžio ugnimi... Giliai atsiduso vadas; iš jo krūtinės gelmių išsiveržia žoddiniai.

— Tu žuval, kad mes gyvename, kad Tévynė būtų laisval.

Burliokai, prisirartinę prie Brolio Putino lavono, nespardo jo, garbingas ir kilnas už Brolius karžygio padaukojimas priverčia net ir boiseivikų užtūpą pasakyti:

— Tas vyras tikrai mylėjo savo Tévynę!

KAUTYNIŲ ŠŪVIUS GIRDINT

SKELBIMAI

PRENUMERUOKITE „TREMINTINI“ 1991 METAMS!

Prenumeratos kaina:

1 mėn.— 0,50 kap., 3 mėn.— 1 rb. 50 kap.,
6 mėn.— 3 rb., 12 mėn.— 6 rb.

Indeksas 67308.

Skaitysite „Tremtinį“ 24 kartus per metus.

Redaktore Vanda PODRYTE, II redaktore Ona BALCYTIENE, techninė redaktore Brute OKSITAITE.
Redakcijos: Liudas DAMBRAUSKAS, Algirdas MARRONAS, Netaša PUDEIKIENĖ, Dalia KUODYTĖ, Juozas ENCIKIS, Alfredas SMALYS.
● Mūsų adresas: 333000 Kaunas, Donelaičio 70 b, tel. 209530.

DĒKOJAME

Aukojusiem Lietuvos politinių kalinų ir tremtinų sąjungai:
p. V. Kului iš Toronto (100 dol.),
p. A. Dundziliui iš JAV (50 dol.),
p. Angelinai ir dr. Juzui Songailiui iš Kanados (100 dol.), Kanados lietuvių žmogaus teisėms girių komiteto nariams (200 dol.).

dr. Juditai ir p. Eugeniju Capilinskams už rezonančią mašinėlę,
Juliu Pakalkai iš JAV už magnitofoną ir 10 kesočių.

p. Stasei Fabijonienei, penams Vandai ir Vytautui Slupams 4 iš JAV aukojusiem „Tremtinio“ redakcijai 150 dolerių.

Atiteikymas. „Tremtinio“ Nr. 13(28), p. 3, 2 ak., 58 eil. 18 apie skaičių „ir žentas Jasaitis, Enka kavedėtai atėjo etkerstyti“.

Atsiplatome už kai kuriuos manu pacius, pasisevinusius, autorys (jei ir neįmoningai).

Nr. 4, p. 4, „Tremtinio“ sponso — autorius turi būti Kazys Bradūnas.

Nr. 13, p. 3, „Kedinių himnas“ — autorius turi būti Vytautas Matulaitis.

● Laikekratis „Tremtinys“, 1990 m. spalis 19 d., Nr. 13(28), kaina 25 kap.

● Išleistas 15.000. Užsak. Nr. 1209.

● Rinko ir spausdinė „Autros“ spausdintuve Kaune, Vytauto pr. 35.